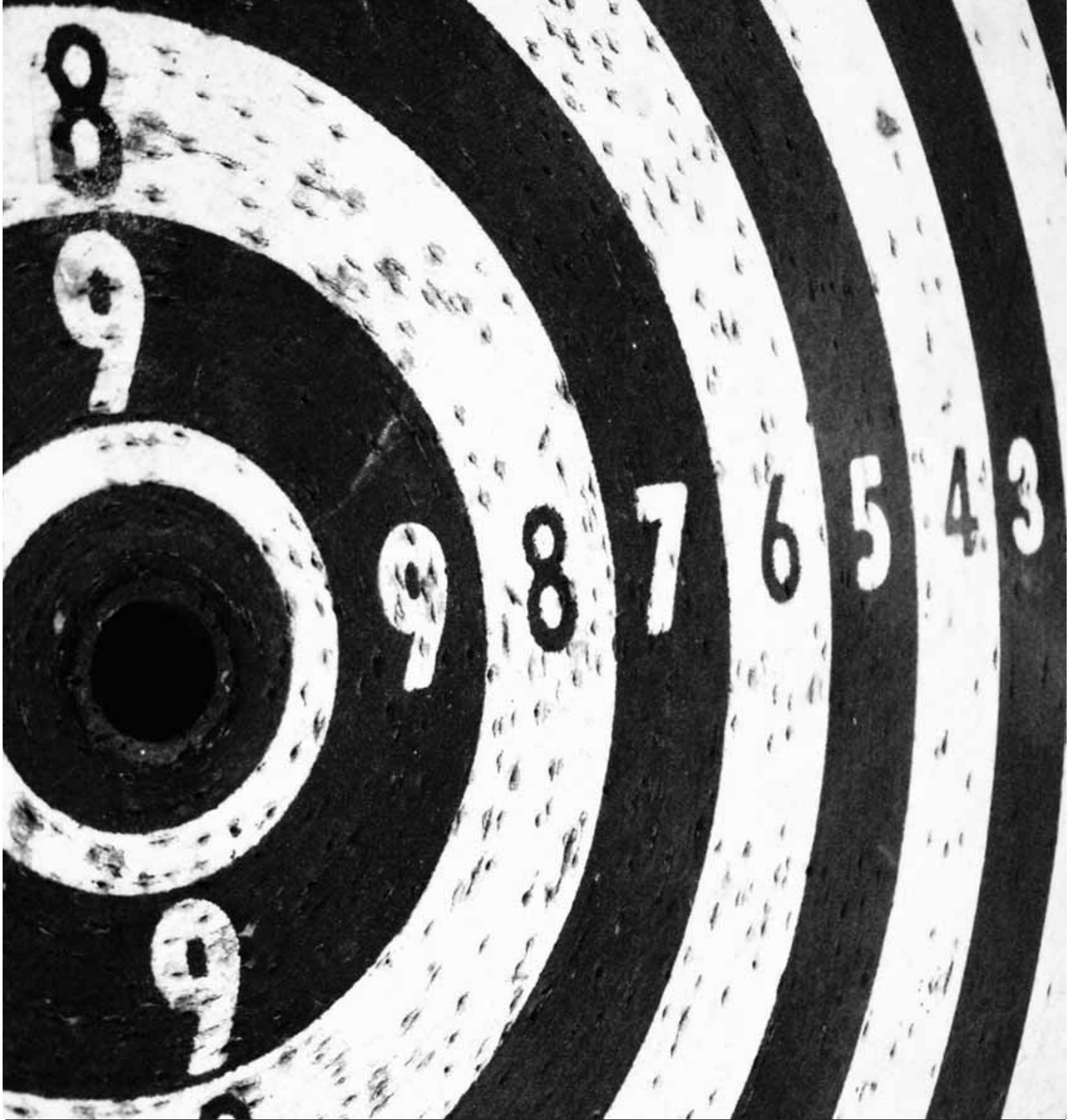

SYKONSEPT

İki Ayda Bir Yayınlanır.

YIL: 4 SAYI: 24

KASIM-ARALIK 2008

BAŞARI ÖNDE GİDENİNDİR

EKONOMİ VE KRİZ

Herkesin merak ve endişeyle sorduğu kritik bir soru var orta yerde. Ekonomik kriz olur mu? Kriz kapıda mı? Piyasalar çok durgun acaba kriz mi olacak? Geçmişteki örneklerde de görüldüğü üzere ekonomik ve sosyal anlamda büyük sarsıntılar yaşayacak mıyız?

Buna net ve kesin bir cevap verebilmek zor açıkçası. Geçmiş yıllarda, sıradan bir esnaf bile bu hususta bir öngörde bulunabilirken bugün artık sokaktan siyasete, medyadan bilim çevrelerine herkesin yapabildiği tek bir yorum var: Her an her şey olabilir! Bu cümle ne yazık ki çok geniş kapsamlı, ancak tam anlamı ile de doğru bir cümle. Piyasalar dünyadaki gelişmelere bağlı olarak hareketli günler yaşıyor. Borsa sert düşüşte, döviz yükselişte. Faiz de her an için bir sıçrama yapma eğilimini koruyor.

***

Oysa yeni yılda hedefler farklıydı, reformlar yapılacaktı, sorunlar çözülecekti. İşte bu iyimserliğin gölgesi olan kriz endişesi ile ilgili son durum ne? Türkiye'de ekonomik kriz olasılığı var mı? 1994 ve 2001 yıllarında yaşanan krizin benzerini yaşar mıyız?

1994 ve 2001 yıllarında yaşanan krizin bir benzerinin yaşanması mevcut koşullarda imkan dahilinde görünmüyor. Hatta Türkiye'de öyle krizlerin yaşanması artık mümkün değil diyebiliriz. O günleri tekrardan hatırlamakta fayda var. Çok yüksek ve belirsiz bir enflasyon ortamı ve batık bir banka sistemi mevcuttu. Bu iki temel sorun bugün gündemimizde yok. En azından bir anti enflasyon program var ve banka sistemi her şeye rağmen güçlü bir yapıya sahip bulunuyor.

Peki, her an her şey olabilir cümlesini açarsak, nasıl bir kriz yaşanabilir?

Şöyle bir senaryo elbette söz konusu olabilir. Küresel ekonomide durgunluğun oluşması bizde sarsıntıya sebep olacaktır mutlaka. Ancak sınırlı bir sarsıntı! Büyüme aşağı çekilecek ve işsizlik biraz artacak. Buna ekonomik kriz demek açıkçası çok da doğru görünmüyor.

Kriz beklentisinin hedefinde siyaset de var. Türkiye'de sürekli tıkanma eğilimi gösteren ve demokratik mekanizmalarla aşılamayan siyasal sorunlar, ne yazık ki siyaset dışı ve kimi zaman bedeli çok ağır olabilecek mekanizmalar aracılığıyla halledilmeye çalışılıyor. Bunun belki kimi siyasal çevreler için kısa vadede getirisi olsa da, orta ve uzun vadede sorunları çözmediği hatta daha da ağırlaşmasına yol açtığı biliniyor.

Öyleyse yapılacak olan da açık seçik önümüzde duruyor. Tüm dünyayı etkileyen ve bize de kısmi bile olsa yansıma yapacak olan bu küresel krizden en az hasarla çıkabilmek adına birlik ve beraberlik içinde yolumuza devam etmemiz lazım. Siyasetin kısa vadeli kazanımları uğruna geleceğimizi risk altına sokacak girişimlerden de kaçınmamız gerekiyor. Tüm enerjimizi bugünlerde yaşanan krizi kapımızın önünden mümkün olduğunca uzak tutmanın yollarını aramaya harcamalı ve bu yönde çaba sarfetmeliyiz.

Geçmişte çok daha ağır krizleri ve sorunları aşmış bir ülke ve toplum olarak, bu mantıkla konuya eğilirse üstesinden gelebileceğimiz bir sorun olmadığı kanaatindeyiz.

Olan biteni elbette dikkatle izlemeli, ekonomik gelişmeleri de çok yakından takip etmeliyiz. Gereken tedbirleri de almakta tereddüt etmemeliyiz. Olası dalgalanmalara direnç gösterebilmek için her an hazırlıklı olmalıyız. Önün ötesinde paniğe gerek yok diyoruz. Türkiye çoğunun sandığından daha güçlü bir ülke. Türk toplumu da aynı şekilde dinamik ve sağlam bir toplum...

info@syk.com.tr

SYKONSEPT

YIL: 4 SAYI: 24

İki Ayda Bir Yayınlanır, Ulusal Süreli Yayın.

SYK Gümrük Müşavirliği Ltd. Şti. adına

İmtiyaz Sahibi: A. Baybars Soyak

Sorumlu Müdür: Mehmet Ali Gökaçtı

Adres: Acıbadem Caddesi, Haydar Yücebaşı Sokak,

No: 17 ACIBADEM-KADIKÖY/İSTANBUL

Tel: (0216) 330 94 00

Tasarım: GRAF

Renk Ayrımı ve Baskı: Dönüşüm Matbaa ve Reklam Hizmetleri

İnkılap mah. Küçüksu Cad. No: 131

34768 ÜMRANİYE-İSTANBUL

matbaa@matbaa.org / www.matbaa.org

444 4 SYK
DÖRTDÖRTLÜK SYK
www.syk.com.tr
info@syk.com.tr

SYK GÜMRÜK MÜŞAVİRLİĞİ LİMİTED ŞİRKETİ

İSTANBUL Acıbadem Cd. Haydar Yücebaşı Sk. No: 17
34718 Kadıköy

Faks: +90 216 330 94 01

BURSA Yalova Yolu 4. Km Buttım Plaza K: 6 16350

Faks: +90 224 211 40 04

TÜREV PİYASALAR

Türev piyasaları kavramı, forward, futures, options ve swap işlemlerinin tamamını içeriyor. Bu tür işlemler vadeli olup, ileriki bir tarihte teslimatı yapılmak üzere herhangi bir malın veya finansal aracın, bugünden alım satımının yapılması olarak tanımlanıyor.

Vadeli işlem piyasalarının temelini oluşturan futures işlemleri borsalarda işlem görmekte bunun sonucu olarak da, vade, sözleşme büyüklüğü, alınacak teminatlar, fiyat adımları, işlem kriterleri, ilgili borsalar tarafından belirlenmektedir.

Forward işlemleri ise organize borsalarda yapılmayan, dolayısıyla, fiyat, vade, miktar gibi unsurları standart olmayıp tarafların karşılıklı anlaşmasıyla belirlenen vadeli işlemlerdir.

Opsiyon sözleşmeleri çoğunlukla organize borsalarda işlem gören fiyat, miktar, vade açısından standartlaştırılmış sözleşmelerdir.

Swap ise iki tarafın belirli bir zaman diliminde ödemelerinin karşılıklı olarak değişiminde anlaşmış bir finansal işlem türüdür.

Türev ürünleri gelişmiş finansal sistemlerin önemli araçlarından. Bunun temel nedenlerini ise şöyle sıralamak mümkün.

Vadeli işlemler bir korunma aracı olarak kullanılabilirler. Spot piyasada alınan pozisyonlara, gelecekteki fiyat hareketlerinin belirsizliğinden korunma imkanı sağlar, piyasa etkinliğini arttırmırlar. Türev piyasaları finansal piyasalarda dolaşan para için alternatif yatırım olanakları sunarak, hem paranın piyasalardaki dolaşım hızının artmasına, hem de piyasaya gelen bilgilerin fiyatlara daha hızlı yansımaya yol açar.

Türev piyasalarda işlem spot piyasalara göre genelde daha düşüktür, dolayısıyla yatırımcıların maliyeti daha azdır.

Türevsel piyasalar, spot piyasanın daha likit olmasını sağlar. Gelecekte oluşabilecek olumsuz fiyat hareketlerine karşı korunma imkanı olan piyasalarda, spot piyasada işlem gören mal veya kıymetlere olan yatırımcı ilgisi de artmaktadır.

Az sermaye ile pozisyon almak mümkündür. Türevsel ürünlerin işlemleri sırasında ödenen para sözleşmeye konu olan varlığın piyasa fiyatının önemli ölçüde

altındadır. Dolayısıyla piyasa bilgisi olan, ancak sermayesi az olduğu için yeterince pozisyon alamayan veya kredili alım satım yapmak zorunda kalan yatırımcılara da küçük miktarda paralarla büyük pozisyonlar alma imkanı verir. Kazanç çok fazla olabileceği gibi, kayıp da bazen çok yüksek tutarlara ulaşabilir. Türev araçları genel olarak korunma, spekülasyon ve arbitraj amacıyla alınıp satılabilir.

Future Piyasaların Avantaj ve Dezavantajları

Future işlemlerin taraflara ve ekonomiye yaptığı en önemli katkı şüphesiz "risk minimizasyonu" konusundadır. Taraflar future işlem yapmakla, piyasalarda söz konusu olan fiyat dalgalanmalarından

doğabilecek zarar risklerini bertaraf edebilirler.

Future piyasalar, piyasada yer alan taraflar için, gelecek üzerindeki belirsizlikleri azalttığından dolayı, gerek üretici gerekse mali kesime gelecek üzerine planlar yapma olanağı tanımakta ve bu piyasaların olmaması halinde katlanılan stoklama, sigortalamaya ve finansman maliyetlerini en aza indirmektedir.

Future piyasaların olumsuz özellikleriyse, future piyasaların standart oluşu yani tarafların istedikleri nitelik ve miktarlar üzerinden sözleşme düzenlemelerini engellemesidir. Ayrıca vade standardı ise risk minimizasyonu için piyasaya girenlerin bu amaçlarını tam anlamıyla yerine getirmelerini engelleyebilmekte ve tarafları "baz riski" ile karşı karşıya bırakabilmektedir. Bu durumda zarar riskinden kurtulmanın bedeli, kar etme ihtimalinden vazgeçmek olabilir...

KRİZ TEHDİT Mİ, FIRSAT MI?

Kriz tehdit mi, yoksa uygun bir yol ve yöntemle yaklaşıldığında bulunmaz bir fırsat mı? Bu soru her zaman tartışılmıştır. Bir yanda, krizlerin yok ettiği şirketlerin ve ekonomik değerlerin öykülerini dinleriz öte yanda servetini katlayan ve büyüyen şirketlerin başarı haberlerini duyarız. Peki benzer imkan ve ortamı paylaşan firmalar arasında görülen bu farklılığın sebebi nedir? Bu sorunun cevabı aslında basit. Şirketin yönetim anlayışı; özellikle de kriz zamanlarındaki yönetim anlayışı ve uygulamaları...

Günümüz şirketleri tarihin hiç bir evresinde karşılaşılmadığı kadar olağanüstü durumlarla karşılaşabiliyor. Bunun nedeni de dünyanın 20. yüzyılda yaşadığı teknolojik dönüşümdür. İletişim imkanlarının ve ulaşım alt yapısının ulaştığı boyutlar dünyayı küçülmüş ve ilişkiler ağını inanılmaz güç düzeylere taşımış bulunuyor. Bu nedenle de dünyanın herhangi bir yerinde ortaya çıkan olumlu veya olumsuz bir durum, diğer bölgeleri hızlı bir biçimde etkileyebiliyor. Piyasalarda yaşanan hızlı dönüşümler tek tek şirketlerin yoğun bir rekabet ortamına girmesine ve çoğu kez de sürekli krizle karşı karşıya kalmasına yol açıyor. Günümüzde şirketlerin karşılaştığı olağan durumların giderek azaldığı ve asıl olan yönetim biçiminin krizlere karşı sürekli mücadele vermek olduğunu görüyoruz. Doğal olarak hem şirket, hem de yönetim böyle bir durumda çeşitli sorunlarla baş etmek için yoğun çaba harcamak zorunda kalıyor. Bu tür gayretlerin her zaman işe yaradığını söylemek de mümkün değil. Bunun iki temel nedeni bulunuyor. Birincisi bir çok şirket ve yöneticisinin kriz durumunda ortaya çıkabilecek sorunlar konusunda yeterince bilince sahip olmadığı görülüyor. Başarısızlığın ikinci temel sebebi de kriz öncesi ve kriz durumunda yönetimin neler yapması gerektiği hususunda yöneticilerin yeterince birikimlerinin olmaması. Yöneticiler o kadar meşgul ve para kazanmaya

odaklanmış durumdadır ki, her şeylerini kaybetme riskinin yükünü bile hissedemiyorlar. Her türlü riski azaltacak çareleri zamanında bulmaya yönelik girişimlerde bulunamıyorlar. Gerekli tedbirleri alma konusunda yeterli zamanı da ayıramıyorlar. Oysa kriz öncesi proaktif, kriz anında aktif ve kriz sonrasında reaktif bir yaklaşımla krizin işletme varlığını tehdit etme etkisini asgariye indirme ve hatta krizden başarıya geçme konusu her yöneticinin görevinin ayrılmaz bir parçası olması gerekir.

Krizde Ortaya Çıkan Örgütsel Sorunlar

Çeşitli inceleme ve araştırmalar kriz öncesi ve kriz anında bir çok sorunun ortaya çıktığını gösteriyor. Bunların başında belirsizliğin artması geliyor. Gerek çevreden kaynaklanan baskı ve taleplerin artması ve gerekse şirketin olayları denetleyememesi sonucu bilinmeyen ve yönlendirilemeyen bir dizi sorunlar ortaya çıkmasına yol açıyor. Şartlar yöneticiyi uzman olmadığı alanlarda daha fazla karar almak durumunda bırakıyor. Olağan durumlarda yöneticinin örnek alabileceği ya geçmişten gelen birikimlerden veya benzer durumlarda karşılaşmış kişilerin tecrübelerinden yararlanma imkanı vardır. Oysa kriz şartlarında yönetici bu imkanlardan da mahrumdur. Hal böyle olunca genellikle karar verme sürecinde bozulmalar ve sapmalar ortaya çıkabiliyor. Normal şartlarda birlikte çalıştığı kişilerin görüşlerini alarak doğru

ve uygun zamanlı karar almaya özen gösteren yöneticiler telaş içinde ne yapacaklarını şaşırabiliyor. Burada anahtar kavram sükunet içinde karar almak olmalıdır. Kriz durumunda, ağırlaşan şartlar, zaman baskısı ve gelişen olayların etkisiyle ve çoğu zaman da dikkatin değişik yönlere dağıldığı bir ortamda karar vermek zorunluluğu ortaya çıkabilir.

Krizde Ortaya Çıkan Yönetimsel Sorunlar

Olağanüstü şartlar altında ortaya çıkan en belirgin husus yetki kullanımının merkezileşmesidir. Üst yönetimin benimsendiği ilk strateji, bütün yönetim yetkilerini kendi uhdesinde toplamasıdır. Yöneticiler paylaşma ve yönetime katılmayı sağlama konusunda yeterince sabırlı olamazlar. İşin aslına bakılırsa bazı durumlarda yetkinin bir elde toplanması son derece işlevsel de olabilir; Örneğin, acil durumlarda hızlı karar verme ihtiyacının ortaya çıkması gibi. Kriz dönemi uzadıkça ve şiddeti yükseldikçe üst düzey yöneticiler daha çok sorumluluk üstlenirler.

Olağan durumlarda yöneticinin sahip olması gereken niteliklerden biri de bilgiye ulaşma konusundaki yetenek ve becerisidir. Kriz esnasında bu nitelikler daha da önemli hale gelir. Sağlam bilgilere ulaşmak için danışmanların bilgi ve tecrübelerinden yararlanmak ve gerektiğinde dışarıdan sağlanacak destek hizmetlerini en kısa sürede şirket emrine temin etmek hususunda başarı gösterilmesi gerekir. Bunun nedeni; kriz esnasında danışmana ve dışarıdan sağlanan destek hizmetlerine olan ihtiyacın artmasıdır. Koordinasyon her zaman yönetimin en belirgin işlevlerinden biridir. Sistemin uyumlu çalışması, yöneticinin bu konuda göstereceği duyarlılığı ve beceriye bağlıdır. Kriz anında koordinasyon ihtiyacı daha da çok yoğunlaşacaktır

Kriz Yönetimi Nasıl Olmalı?

Kriz konusunda yapılan çalışmalar, kriz yönetiminin genelde 5 ana aşamayı takip ettiğini göstermektedir. Bunlar sinyal alma, hazırlanma/önleme, hasarı sınırlama, iyileşme ve öğrenme aşamalarıdır.

Sinyal Alma

Ortaya çıkmasından çok önce, kriz ikaz sinyallerini veya semptomlarını göstermeye başlar. Bu sinyaller dikkate alınmadığında krizle çarpışma kaçınılmazdır. Bu nedenle firmalar:

1. Çevreyi sürekli tarayarak şirket açısından hızlı değişen toplumsal, ekonomik, siyasal ve çevresel şartları belirleyip gerekli stratejileri üretmelidir.
2. Sorun yönetimi stratejilerini benimseyerek kriz ortaya çıkmadan tedbir alınması gerekir.

Hazırlanma/Önleme

Bir krizin ortasındayken pek az insan etkili

ve soğukkanlı bir şekilde hareket edebilir. Bunu sağlayacak şey önceden eğitimidir. İşte hazırlanma evresi bu amaca hizmet eder. Düzenlenen eğitimlerle, çeşitli senaryolar tasarlanır ve krize karşı atılacak adımlar aşama aşama belirlenir. Ardından da bu senaryoda yer alan herkesin kendi rolünü en iyi şekilde anladığından emin olunana kadar deneme yapılır.

Hasarı Sınırlama

Krizleri bütünüyle engelleyebilmek mümkün değildir. Çünkü yıkıcı eğilimler bütün yaşayan organizmaların ortak ve doğal bir özelliğidir. Bu nedenle de yaşanan krizin etkilerini sınırlayacak ve onun örgütün krizden etkilenmemiş parçalarına sığmasını engelleyecek bir modele ihtiyaç vardır. Buna Çarpışma Yönetimi Modeli deniyor. Ancak bazı olaylarda bu çalışmaların yapılması da imkansız olabilir. Zarar bütün boyutlarıyla bir kez olur ve sınırlandırmak mümkün değildir. Bu tür olaylarda doğrudan bir sonraki aşama olan iyileşme aşamasına geçilmesi gerekir.

İyileşme

Bu evre daha önce geliştirilmiş ve denenmiş kısa ve uzun vadeli iyileşme mekanizmalarının uygulamaya konmasını içerir. Daha önce tasarlanmış ve denenmiş olması bu tür programların şansını önemli ölçüde belirler, çünkü kriz anında yaşanan panik sıhhatli bir programın ortaya konulmasını çoğu zaman imkansız kılar. İyileşmenin bir takım boyutları vardır. Bunlardan en belirginini kaybedilenlerin yerine yenilerinin konulmasıdır. Bu aşamada krize hazırlıksız örgütlerin en çok yaptığı hata, sadece örgüt içinde günlük faaliyetleri sürdürmeye odaklanıp, krizin örgüt dışındaki etkileriyle ilgilenmeyi unutmaları veya çok geç anımsamalarıdır. İyileşme evresi aynı zamanda son derece yoğun bir dayanışmanın ve

heyecanın yaşandığı bir evredir. Pek çok yönetici, çalışanların bu evrede gösterdikleri çalışma isteği ve heyecanı normal zamanlarda da yakalayabilmeyi çok arzu ettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğrenme

Kriz yönetiminin son evresi, geçmişte yapılanları geliştirmek ve ilerlemek için tekrar değerlendirerek sürekli öğrenmektir. Buna İnteraktif Kriz Yönetimi deniliyor. Bu model gerçekten de hayati öneme sahiptir. Kriz öncesinde, kriz anında ve kriz sonrasında öğrenme, kolay bir süreç değildir. Öncelikle öğrenmeye açık olmak gerekir. İnsanlar her zaman öğrenmek konusunda istekli olmayabilirler. Çoğu zaman kriz konusunda öğrenilenler daha fazla endişeye yol açar. Çünkü örgüt yeterince güçlü olmadığına fark etmeye

başlamıştır. Oysa veri akışının kesilmesi, sinyallerin bir yerlerde engellendiğini gösterir, iyi bir şeylerin olduğunu değil. Öğrenmeye uzak durmak kısa vadede rahatlatıcıyken, uzun vadede yıkıcıdır.

Sonuç...

Günümüze kadar ne eksiksiz bir kriz teorisi ne de eksiksiz bir kriz yönetimi teorisi ortaya konulabilmiştir. Ancak bugüne kadar yapılan çalışmalar, krizlerin sebepleri ve yönetimi konusunda genel bir çerçeve oluşturmamıza zemin hazırlamış bulunuyor. Hatta en başta da değindiğimiz üzere bu olumsuzlukları avantaja çevirmekte mümkün. Yine de krizlerin bütün boyutlarını anlamak ve yönetmek için kat edilecek bir hayli yolumuz olduğunu da kabul etmemiz gerekiyor. Krizlere karşı tedbir almanın yolu işin en başında sağlam sistemler kurmaktan geçiyor ve insan unsurunu da göz ardı etmemek gerekiyor. Çünkü her şey kağıt üzerindeki teorilerle açıklanamıyor. Tıpkı hayatın kendisi gibi.

TÜRKİYE'NİN YENİ AÇILIMI: AFRİKA PAZARI

Afrika ya da o klasik söylemdeki şekliyle Siyah Kıta yüzyıllardır birbirinden ağır sorunlarla boğuşmak zorunda kaldı. Geçtiğimiz yüzyılda sömürge olmaktan kurtulmak da sorunların çözümünde yeterli olmadı. İstikrar bir türlü sağlanamadı. Ve Türkiye için bu süreçte Afrika hep çok uzaklarda ve bilinmez bir kıta olarak kaldı. Şimdi ise bu durum değişiyor. Afrika, artık Türkiye'ye yakınlaşıyor. Türkiye de Afrika'ya. Beraberinde de pek çok fırsatlar ortaya çıkıyor. Hem Afrika için, hem de bu kıtayı yeni keşfeden Türkiye için.

Son dönemde Afrika kıtası ile ilişkilerde büyük bir atılım gerçekleştiren Türkiye, ekonomik ve siyasi işbirliği konularında reform paketlerini uygulamaya koyarken, sahip olduğu tecrübeyi, kıtadaki ülkelere aktarma konusunda önemli faaliyetler gösteriyor. Bu süreçte, kıta ülkeleri ile kültürel ve sosyal alanlarda da gelişen ilişkileri gözlemlemek mümkün olabiliyor. Afrika'nın sürdürülebilir bir kalkınma hızı yakalaması, makro ekonomik istikrarın sağlanması, barış ve güvenliğin tesisi, demokrasi, insan hakları ve iyi yönetim konusunda gösterilen çabaların sağlam temeller üzerine oturtulması gerekiyor.

Son dönemde bu doğrultuda gösterilen çabalar, çok sayıda Afrika ülkesinin büyüme göstergelerinde dikkate değer gelişmeleri beraberinde getirirse de BM Milenyum Kalkınma Raporu'nda Afrika'nın içinde bulunduğu riskler, söz konusu hedeflere belirlenen tarih olan 2015'ten önce ulaşılamayacağını da gösteriyor.

Türkiye'nin Afrika kıtasındaki geleneksel partnerleriyle ekonomik ve ticari ilişkilerini arttırması ve yeni partnerlerle söz konusu bağlantılarını geliştirilmesi gerekiyor. Hatta bir zorunluluk olarak karşısında duruyor. Bu kapsamda ortak bir gelecek için dayanışma ve işbirliği ana temasıyla gerçekleştirilen "Türkiye - Afrika İşbirliği Zirvesi" yakın dönemde hızla gelişen ilişkilerin önemli bir göstergesi durumunda.

Türkiye - Afrika ilişkileri özellikle 1998 yılından itibaren ciddi bir dönüşüm yaşarken, söz konusu yıl kabul edilen "Afrika'ya Açılım Eylem Planı" Türkiye'nin Afrika'ya yönelik politikalarının tespitinde önemli bir dönüm noktası olarak adlandırılabilir. Eylem Planı; genel olarak Afrika ülkeleriyle karşılıklı üst düzey ziyaretlerin gerçekleştirilmesini, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar nezdinde de Afrika ülkeleriyle temasların arttırılmasını, insani yardımların gerçekleştirilmesini,

Türkiye'nin kıtadaki diplomatik temsilciliklerinin sayısının arttırılmasını, ekonomik, teknik, bilimsel işbirliği ve ticaret anlaşmalarının imzalanmasını ve Türkiye'nin her alanda Afrika kıtası ile yakınlaşmasını amaçlamıştı. 2005 yılının Türkiye'de "Afrika Yılı" olarak ilan edilmesi ve yine aynı yıl Türkiye'nin Afrika Birliği'nin olağan zirvelerine gözlemci üye statüsünde katılmaya başlaması, bu yılın Ocak ayında Afrika Birliği tarafından "stratejik ortak" ilan edilmesi ve Afrika Kalkınma Bankası'na üyelik konusunda

atılan somut adımlar, Türkiye - Afrika ilişkilerinin geldiği olumlu düzeyi göstermesi açısından oldukça önemlidir. Bu doğrultuda İstanbul'da gerçekleştirilen Türkiye - Afrika İşbirliği Zirvesi'nde kabul edilen "İstanbul Deklarasyonu" ve "Ortaklık için İşbirliği Çerçeve Belgesi", önümüzdeki süreçte ilişkilerin daha planlı ve programlı olarak sürdürülebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Türkiye, bu konuda Afrika kıtasında henüz yeterince değerlendirilmemiş çok geniş işbirliği alanları bulunduğunu düşünmektedir. Afrika ülkelerinin ihtiyaç duyduğu teknoloji ve deneyim Türkiye'de mevcut olup, söz konusu birikimin bu kıtadaki dostlarımızla paylaşılması yönünde önemli ve yapıcı adımlar atılmaktadır. Türkiye'nin sanayi ve dış ticaret yapısı da Afrika ekonomilerini tamamlayıcı özellikler taşımakta, bu çerçevede Afrika, özellikle küçük ve orta ölçekli firmalarımız açısından hedef pazar konumunda yer almaktadır. Bu bağlamda 2003 yılında Dış Ticaret Müsteşarlığımız tarafından uygulamaya konan "Afrika ile Ekonomik ve Ticari İlişkileri Güçlendirme Stratejisi" Türkiye ile Afrika arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilere çok önemli katkılar sağlamış, 2007 yılı sonunda Afrika ülkelerine yönelik ihracatımız 6 milyar doları, Afrika'dan ithalatımız ise 9 milyar doları aşarak dış ticaret hacmimizi 15 milyar doların üzerine çıkılmıştır. Ticari

ilişkilerdeki bu olumlu gelişmelerin artarak davet etmesi ve 2011 yılının başında ticaret hacmimizin 30 milyar dolara çıkması beklenmektedir. Şüphesiz bu anlamda Afrika kıtasındaki diplomatik temsilciliklerimizin sayısının arttırılması büyük bir önem ve zorunluluk arz etmektedir. Türkiye - Afrika İşbirliği Zirvesi'ni bu kapsamda zamanlama açısından da son derece isabetli olarak değerlendirmek mümkündür. Çünkü ilk aşamada bu yıl 10, gelecek yıl ise 9 yeni büyükelçiliğin açılması planlanmaktadır. Afrika ülkelerinde yeni Türk Büyükelçiliklerinin açılmasıyla birlikte Ticari Ataşeliklerimizin sayısı da artacak ve söz konusu durum, ekonomik ve ticari ilişkileri daha da geliştirecektir. Öte yandan TİKA (Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı), kıtadaki mevcut 3 ofisi ile Afrika'nın az gelişmiş ülkelerine yönelik teknik yardımlar sağlamakta, eğitim programlarıyla da önemli görevler ve yükümlülükler üstlenmektedir. Yakın zamanda Türkiye'nin teknik yardımlarının miktarını ve kapsamını daha fazla arttırmak için TİKA'nın yeni teknik yardım ofisleri kurulacaktır. Yakın dönemde Türkiye - Afrika ilişkilerinde gözlemlenen olumlu gelişmelerin sivil toplum nezdinde ele alınması da ayrıca memnuniyet vericidir. Zirve kapsamında Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın desteği ile DEİK ve

TOBB'un düzenlediği "Türkiye - Afrika İş Forumu" ve bunun sonucunda kurulan "Türkiye - Afrika Odası" ile yine TUSKON tarafından her yıl düzenlenen "Türkiye - Afrika Dış Ticaret Köprüsü Programları" Türkiye'deki özel sektörü, Afrika ülkeleriyle tanıştırmak konusunda büyük fayda sağlamaktadır. Çeşitli düşünce kuruluşları tarafından gerçekleştirilen Uluslararası Türk- Afrika Kongreleri, karşılıklı olarak Türk ve Afrika insanının birbirlerini tanımaları açısından önem arz etmektedir. Ayrıca zirve ile uyumlu olarak 14- 16 Ağustos 2008 tarihlerinde gerçekleştirilen "Türk - Afrika STK Forumu" Türkiye'den ve Afrika'dan çok sayıda nitelikli sivil toplum kuruluşlarını bir araya getirirken, Forum sonunda kabul edilen İstanbul Deklarasyonu ile ortak bir çerçeve oluşturulmuş ve kalıcı bir işbirliği sürecinin temelleri atılmıştır. Türkiye - Afrika ilişkilerinde ve toplumların karşılıklı olarak tanıtımlarında basına ve medya organlarına da önemli sorumluluklar düşmektedir. Sonuç olarak, Türkiye - Afrika ilişkileri genel anlamda olumlu ve istikrarlı bir seyir izlemektedir. Özellikle son dönemde Türkiye'nin farklı coğrafyalarda izlediği etkin politikaları, çok taraflı bir dış politika anlayışının doğal bir sonucu olarak tanımlamak mümkündür. Bunun bir diğer önemli sonucu da söz konusu gelişmelerin, Türk dış politikasında büyük önem arz eden AB ile ilişkilere yansımalarının olumlu yönde olacağı ve bu kapsamda Türkiye'ye uluslararası platformda artı bir saygınlık kazandıracağıdır. Siyasi platformda başlayan ilişkilerin gerekli çaba gösterilirse özellikle iş dünyası için ekonomik anlamda da ciddi getirileri olacaktır. Ancak Türkiye ve Afrika'nın birlikte geleceğe güvenle bakabilmeleri, günümüzdeki işbirliğinin yanı sıra geleceğe yönelik uygun stratejilerin belirlenerek hayata geçirilebilmesi ile mümkün olacaktır.

Kaynak: tasam.org.tr, deik.org.tr

BROKERLER YA DA BORSA ÜYE TEMSİLCİLERİ

Onları Borsa'larda hisse senedi alım satımı yaparken heyecanlı ve bir o kadar da hızlı görüntülerinden tanıyoruz. Ekranlardan düşen alım ve satım talimatlarını müşterinin istekleri doğrultusunda sonuca bağlamak içindir bu çaba. Son derece gerilimli bir meslek olan Broker'lık ya da İMKB'nin kullandığı tanımıyla Borsa Üye Temsilciliği Türkiye'de 80'lerin ortasından beri var olan bir meslek.

Türkiye'de mali piyasalar Batı dünyasına göre daha geç bir dönemde hayata geçirildiği için Borsa gibi kurumlar ve bu kurumlarda icra edilen meslekler de o oranda yeni sayılır. Broker'lık da bunlardan birisi. Borsa Üye Temsilciliği olarak da bilinen bu mesleği yapan insan sayısı Türkiye'de yaklaşık 500 civarında. Doğrusunu söylemek gerekirse pek çok mesleğe göre iyi de para kazandıkları, en azından ülke ortalamasının üstünde bir kazançta sahip oldukları söylenebilir. Kendi portföyüne sahip olan ve işlem sürecinde hızlı karar alıp bunu uygulamaya

yansıtabilenler bu sektörün gözdeleeri konumunda. Ancak az sayıda insanın yapabildiği bu mesleğe girebilmek kolay değil. Hele bir şekilde girdikten sonra o meslekte var olabilmek ve kendini kabul ettirebilmek daha da zor. İşte Borsa Üye Temsilcisi olmanın koşulları:

üniversitelerin düzenlediği teorik eğitimden başarılı olan katılımcıların Hisse Senetleri Piyasası'nda işlem yapma yetkisine sahip olan bir aracı kuruluşta çalışmaya başladıktan sonra uygulama eğitimine başvurmaları gerekmektedir. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Hisse

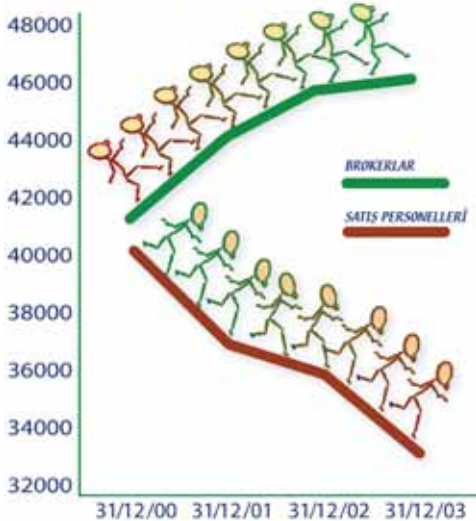
Senetleri Piyasası'nda üye temsilcisi olabilmek için İMKB tarafından açılan veya İMKB tarafından eşdeğer kabul edilmiş üniversiteler tarafından açılan teorik eğitimlere ve ardından İMKB tarafından düzenlenen uygulama eğitimlerine katılmak ve yapılan sınavlarda başarılı olmak gerekmektedir.

Bu eğitimlere katılabilmek için katılımcıların; Hisse Senetleri

Piyasası'nda işlem yapma yetkisine sahip olan bir aracı kuruluşta çalışıyor olmaları, 21 yaşını doldurmuş olmaları, 4 yıllık lisans eğitimini tamamlamış olmaları ve T.C. vatandaşı olmaları gerekmektedir.

BROKER VE SATIŞ PERSONELİ 31/12/00-31/12/03

Nasıl Hisse Senetleri Piyasası Üye Temsilcisi olunur?

Hisse Senetleri Piyasası Üye Temsilciliğine ilişkin eğitimler; Hisse Senetleri Piyasası Üye Temsilcisi Teorik Eğitimi ve Hisse Senetleri Piyasası Bilgisayarlı Alım Satım Sistemi Uygulama Eğitimi olmak üzere 2 aşamalı olarak düzenlenmekte olup iki eğitimden başarılı olan katılımcıların ayrıca zorunlu 4 saatlik uygulama eğitimine katılmaları gerekmektedir. Uygulama eğitimi sadece Borsa tarafından düzenlendiği için

BİLİŞİM NEDİR?

Her yıl İstanbul'da açılan ve büyük ilgi gören Bilişim Fuarı dolayısıyla hayatımızda yer alan bu kavram aslında çok daha geniş ve farklı bir içeriğe sahip. Fuarlarda bizler bu sektör ile ilgili teknolojiyi gözlemlene imkanına sahip olabiliyoruz. Hayatımızın her alanını etkisi altına almış olan bilişim ise aslında bir bilim dalı. Bu yönüyle bilişimin ne olduğuna biraz daha yakından bakmak istedik.

Bilişim Bilimi (Enformatik) bilginin, özellikle elektronik makineler aracılığıyla, düzenli ve akılcı biçimde işlenmesi bilimidir. Bunun yanı sıra bilişim bilimi bilgi işlemlerinde uygulanabilen (soyut) matematiksel yapıları da inceler. Amacı ve görevi bir yandan (saf matematiğin alt dalı olarak) temel aksiyomatik matematiksel kuramlar üretmek (Kuramsal Bilişim Bilimi), ikinci olarak - yardımcı bilim şeklinde - tüm diğer uzmanlık dallarının nesnelere ve süreçlerini çözümlenip soyut matematiksel yapılara ve algoritmalara dönüştürmek (Bilgisayar Bilimi) ve üçüncü olarak soyut matematiksel yapıların aktarılabilceği, saklanabileceği ve algoritmalarla otomatik olarak işlenebileceği matematiksel makinaları tasarlamaktır.

Bilişim çağdaş yaşamın her alanında kendine yer edinmiş durumdadır. İnternetin yoğun kullanımı bu gelişmeyi güçlendirmiştir. Bilgisayarların dünya çapında ağlaşması firmaların iletişimde, lojistikte, medyada, ev yaşamında ve daha birçok başka alanda devrim niteliğinde değişimler yaratmıştır. Bilişim, farkedilmese de çamaşır makinesi, fotoğraf makinesi, müzik sistemleri gibi pek çok aygıttaki gömülü sistemler (ing.: embedded systems) vasıtasıyla günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Bilgisayarlar büyük veri yığınlarını kısa sürede yönetebilir, depolayabilir,

paylaşabilir ya da işleyebilirler. Bunu sağlayabilmek için karmaşık donanım ve yazılım sistemleri gereklidir. Bu sistemlerin tasarımı ve geliştirilmesi de bilişim biliminin araştırma alanına girer. Bilgisayar sistemlerinin sağladığı fayda algoritmik işlemleri büyük veri yığınlarına yüksek bir hızda uygulayabilmeleridir. İnsan zekası buna karşılık bilişsel (ing.: cognitive) algılama (örneğin eksik bilgi ile karar alabilme, şekil, yüz vb. tanıma) bakımından bilgisayarlara göre çok daha üstündür. Buna benzer konular yapay zeka alanında araştırılmaktadır. Bu araştırma alanlarının bazılarındaki önemli sonuçlar

elde edilmiş olsa da henüz insan zekasının tam bir simülasyonundan söz etmeye imkan yoktur.

Bilişim bilimi genel olarak her tür mekanik hesap ve bilgi işlevleri inceleyen bir bilimdir. Önemli olan kuramsal bölümlerinden bazıları şunlardır: Bilgisayar programcılığı, Hesap kuramı, Bişimsel dil kuramı ve Otomat kuramı, Bilgisayar bilimine bazen bilgisayar mühendisliği denilir ki, bunlar aynı değildir. Bilgisayar bilimi, diğer dillerde kullanılan "computer science" ya da "İnformatik" (Bilişim) sözcüklerin manasına daha yakındır ve bilim olarak, mühendislikten genelde daha soyut konuları inceler.

Bilişim bilimi hesaplama, bilgi verme ve yazılım ve donanım üzerindeki işlemler üzerine çalışmaktadır. Pratikte bilgisayarlarla ilgili konuları kapsar. Algoritmalar, formül yapıları, bilgisayar dilleri, yazılım ve bilgisayar donanımları bu konulardan belli başlı olanlarıdır.

SICAK SİMİT...

Eskiden olduğu gibi günümüzde de sabah erkenden kalkıp evde birşeyler atıştırmaya vakit bulamayanlar, simitle kahvaltı edebiliyorlar. Hele yanınında bir bardak sıcak çay da varsa, o simidin keyfine doyum olmayacağı da aşikar. Bu arada dönüşen yaşam biçimiyle, Türkiye'nin ünlü simidi ve simitçileri de ister istemez değişime uğradılar. Yakın zamana kadar, açık tablalarda satılan simit artık saraylarda servis edilmeye başlandı. Tadı ve fiyatı eskisi gibi olsa da, o da artık günün koşullarına kendisini uyarladı.

Kısa Özgeçmiş

Eski zamanlarda, genelde Safranbolu ve Kastamonulular'ın mesleği olan simitçiliğin kendisine özgü kuralları varmış. Bilhassa İstanbul'da Galata, Kumkapı, Samatya ve Beylerbeyi'ndeki fırınlar imal ettikleri kaliteli simitlerle nam salmışlar. Bu kaliteli simitlerin hamuru un, su, şeker, susam ve tuzla karıştırılıp yapılır; hamur mayalanınca parçalara ayrılıp halka biçimi verilir, daha sonra da pekmezli soğuk suya atıldıktan sonra susama batırılıp fırına verilirmiş. Eski ustalara göre simitin kaliteli olması için piştikten sonra 22 ayar Osmanlı altınının rengini almış olması da şartmış. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde, 16. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul'da simitçilerin 70 fırında, toplam 300 nefer olarak çalıştıklarını söyler. Bu verilerden hareketle simitin daha 16. yüzyılda İstanbul'da çok sevildiğini söylemek mümkün görünüyor.

Simit?

Simit, susamla kaplı yuvarlak biçimli ekmeklere verilen genel ad olup daha çok

Türkiye ve Yunanistan'da yaygın olarak tüketiliyor. Simide Yunanistan'da kuluri adı verilmektedir. Kültürlere göre değişiklik gösterse de simitin gevrek olması tercih edilir. Kimi yerlerde simit yöresel bir takım adlarla anılmaktadır. Örneğin İzmir'de simit gevrek adıyla bilinir.

Hazırlanışı:

Maya, bir su bardağı ılık suda eritilir. Kabarması için 2-3 saat kadar bekletilir. 1 su bardağı ılık su ile 2 kaşık pekmezi karıştırılır. Un, hamur yoğurma kabına alınır. Ortası havuz gibi açıp eritilmiş maya ve tuz ilave edilir. Pekmezli su azar azar eklenerek kulak memesi yumuşaklığında bir hamur yoğurulur. Hamurdan parçalar koparılıp elde yuvarlanarak simit şekli verilir. Derin bir

kapta kalan 1 bardak su 1 kaşık pekmezle karıştırılır. Susam, geniş bir tabağa yayılır. Hazırlanan hamurlar pekmezli suya batırılıp çıkarılır ve susama bulanır. Fırın tepsisi hafifçe yağlanıp, simitler aralıklı olarak tepsiye dizilir. Önceden ısıtılmış 200 dereceye ayarlı fırında yaklaşık 30 dakika pişirilir.

Evet, 1949 yılında Yedigün Dergisi'nde yayımlanan bir yazısında Sait Faik, "Hiçbir kahvaltı simitle çayın yerini tutamaz" demiş. Hayatımızın sade, sıradan ama değişmez unsurlarından biri olan simitle ilgili olarak son sözü ise şair Orhan Murat Arıburnu'na bırakmak gerekecek herhalde. Ne gam kalırdı, ne kasavet Bir de simit ağacı olsaydı Bizim sayılırdı saadet

EN TEHLİKELİ ATIK; PİL

Atık piller; kağıt, metal ve cam gibi atıklara göre daha az hacme sahip olmalarına rağmen, onlardan binlerce kat fazla doğal yaşama ve insanlığa zararlı ağır metaller içerirler.

Piller çöpe atıldığı zaman, katı atık depolama sahasında zamanla bozularak bazı tehlikeli ve zararlı maddeler serbest hale geçer. Bunlardan en tehlikelileri civa, kadmiyum ve kurşundur.

Civa; doğada kesinlikle bozulmaz. Akan pildeki civa hızla deri veya solunum yolu ile vücuda girebilir. Bu maddenin eser miktarda suda bulunması dahi ciddi tehlike oluşturur. İçme suyu veya gıda zinciri yolu ile insan vücuduna giren civa;

- Parastezi, ataksi, dışartri ve sağırlık gibi nörolojik bozukluklara,
- Merkezi sinir sisteminin tahribine ve kansere,

- Böbrek, karaciğer, beyin dokularının tahribine,

- Kromozomları tahrip edip sakat doğumlara neden olmaktadır.

Kadmiyum; ağır metaller içerisindeki en tehlikeli ve toksik maddelerden biridir. Piller çöpe atıldığı zaman depo sahasında bozularak kadmiyum ve bileşikleri serbest hale geçer ve suya karışır. Kadmiyumlu sızıntı, suyu ve toprağı kirleterek gıda zinciri ve içme suyu yolu ile insan vücuduna girer ve

- İtai - itai ve akciğer hastalıklarına, prostat kanserine, kansızlığa, doku tahribine,

- Anfiyen ve kronik neval tübüler bozukluğa ve böbrek üstü bezlerin tahribine neden olur.

Kurşun; vücuda solunum, içme suyu ve gıda zinciri yolu ile girer, ciğerlere kadar ulaşır ve ciğerlerde yavaş yavaş absorbe edilerek kana karışır. Kan yolu ile önce karaciğer, böbrek, beyin ve kas gibi yumuşak dokularda 35-40 gün bekledikten sonra kurşun metabolitleri yardımı ile kemik ve diş gibi sert dokularda yarılanma süresi 20 yıldır. Kurşun; işitme bozukluğuna, sinir iletim sisteminde ve hemoglobinin bileşiminde düşmeye, kansızlığa, böbrek ve beyin iltihaplanmasına, kısırlığa, kansere ve ölüme neden olmaktadır.

Piller İçin Ne Yapılmalı?

- Atık haldeki piller ayrı bir yerde (naylon torba, kutu, kavanoz, vs.) biriktirilmelidir.
- Evinizde veya işyerinizde atık haldeki piller uzun sürelerle muhafaza edilmemelidir.
- Atık piller bulunduğunuz yere en yakın mahaldeki atık pil toplama kutusuna atılmalı veya satın alındığı yere geri götürülmelidir.

ARAÇ FİLOMUZ YENİLENDİ

SYK Gümrük Müşavirliği müşterilerine daha hızlı ve daha etkin bir hizmet sunabilmek yolunda atılımlarını sürdürmeye devam ediyor. Personel ve teknolojik altyapı için yapılan yatırımlar kadar mevcut araç filusunun geliştirilmesi ve etkin bir hizmet sunabilmek için yenilenmesi de aynı yaklaşım doğrultusunda hayata geçiriliyor. Tıpkı geçtiğimiz ay SYK Gümrük Müşavirliği bünyesinde devreye sokulan 16 yeni araç gibi.

DÖRT DÖRTLÜK HİZMET İÇİN, SYK FARKIYLA...